

Bertel Thorvaldsen: Natten. Marmoreksempplar udført i Rom 1842. Thorvaldsens Museum, deponeret i Victoria & Albert Museum, London.

NYERHVERVELSER 1965-1969

Thorvaldsen: Natten. Cirkulært relief. Marmor. Diameter: 79,0 cm. Thorvaldsen: Dagen. Cirkulært relief. Marmor. Diameter: 83,7 cm. Begge relieffer erhvervet fra fransk privateje juni 1965. Natten gengivet ovenfor.

Baronesse Stampe skriver i sine erindringer under 1842: »Til Hr. Becker i Paris, (som meget ønskede Dagen og Natten i Marmor, hvoraf Thorvaldsen havde flere Exemplarer), arbeidede Thorvaldsen paa et Ex-

emplar i en 14 Dage à 3 Uger, ... disse bleve meget gode og kom til Paris«. De to relieffer, som museet nu har købt, er gået i arv i lige linie fra A.C. Becker (1782-1855) til hans efterkommere. 13. februar 1842 udstedte Thorvaldsen en kvittering for 200 scudi som halvdelen af betalingen for *Dagen* og *Natten* »in erster Qualität Marmor«, som lovedes færdig om efteråret. *Dagen* og *Natten* blev modelleret 1815 og udført flere gange i marmor med små variationer af Thorvaldsen og hans medarbejdere. Museet ejer et par smukke egenhændige marmoreksempplarer, der er en gave fra Henrik Kauffmann. De ny erhvervede relieffer er udført i to slags marmor, hvidt med grålig ådring (*Dagen*) og gulligt (*Natten*). Som det fremgår af Baronesse Stampes oplysninger, har Thorvaldsen selv arbejdet på Beckers relieffer, og særlig *Natten* er meget smukt udført. De blev 1966 deponeret i Victoria and Albert Museum i London, hvor de er ophængt i de nyklassicistiske rum.

Thorvaldsen: Barnehoved og hånd, fragment af relief. Gråt ubrændt ler. Ca. 9 × 7 cm. Erhvervet fra privateje januar 1966. Gengivet s. 133.

Fragmentet stammer fra lermodellen til relieffet *Barnets skytsengel*, som modelleredes i København 1838. Hånden, der hviler på barnehovedet, er engelens. Originalmodellen i gips findes i Thorvaldsens Museum (inv. nr. A 596), mens et marmoreksempplar hænger over »Skoleblokken«, en af kirkebøsserne i Vor Frue Kirke i København. Kun i få tilfælde har man kunnet bevare Thorvaldsens lermodeller, der som regel gik til grunde, når der blev taget form over dem ved fremstillingen af originalmodellen i gips. På Nysø findes de fleste bevarede lermodeller, samlet af baronesse Christine Stampe, som lod leret brænde. Hun fortæller selv om, hvorledes hendes samling begyndte. I sommeren 1839 modellerede Thorvaldsen relieffet *Christus som velsigner børnene* på Nysø. »... ved Formningen passede vi meget omhyggeligt paa Leret, som blev udtaget, og adskillige Hoveder bleve reddede. Dette Leer har Thorvaldsen altid ladet komme i Leerkarret og æltet sammen til atter at bruges, kuns siden han kom paa Nysø blev der passet paa Sligt og med Kiærlighed opbevaret – lige til hans sidste Arbeide Luther, hvad der af Samme var at redde, hvilket jeg har ladet brænde og uddeelt en Deel heraf til hans Venner og Beundrere.« I anledning af reliefferne *Toget til Golgatha* fra 1839 og *Nyårets Genius* fra 1840, som modelleredes på Nysø, fortæller baronesse Stampe, at Thorvaldsen selv retoucherede leret inden brændingen, når det var

blevet lempet ud af formen. Lerhovedet fra *Barnets Skytsengel* viser dog, at man også, inden Thorvaldsen kom til Nysø, har tænkt på at redde hans arbejde i ler fra gipsformen. Lerfragmentet fra *Barnets skytsengel* solgtes på generalkonsul V. Glückstadts auktion 1923.

Johan Ludvig Gebhard Lund: Portræt af Orsola Polverini Narlinghi. Olie på lærred, opklæbet på pap. 14,5 × 11,5 cm. Bag på pappet: »Orsola Pulverini, di L'Arriccia malet af Prof. J.L.Lund, Thorvaldsens og Kochs Opvarterske i Rom fra Thorvaldsens Ungdoms... p. 164.« Gave fra Mrs. Frances E. Thiele, Berkeley Californien, september 1966.

Thorvaldsen logerede 1800-1804 i Via Felice i Rom, nuværende Via Sistina 148, 2. sal, hos Orsola Polverini Narlinghi, fra 1801-1803 sammen med den tyske maler Joseph Anton Koch. Thorvaldsen omtaler hende i et brev til sin far i København 22. april 1802 som »overmaade brav«. På skriften bag på portrættet: »p. 164« henviser til første bind af J. M. Thieles Thorvaldsen-biografi: »Thorvaldsens Ungdomshistorie 1770-1804«, Kbh. 1851. Her omtales Thorvaldsens og Kochs bolig i Rom, »hvor en gammel, og særdeles yndet Padrona di casa, ved Navn Ursula, holdt Huus for dem.«

Mrs. Frances E. Thieles mand, Holger Thiele, var J. M. Thieles barnebarn, hvilket sandsynligvis forklarer billedets proveniens. Maleren J. L. Lund opholdt sig i Rom fra 1802 til 1810. I 1805, mens Thorvaldsen var i Livorno og på Montenero, havde Lund opsyn med Thorvaldsens atelier.

I Aalborg Kunstmuseum findes et lignende portræt af Orsola. Det er større (44,5 × 32,8 cm) og betegnet »Lund p.« Trøjens farve og mønster samt baggrundsfarven afviger fra Thorvaldsens Museums billede. Det erhvervedes til Aalborg 1889 og stammer fra J. L. Lunds dødsboauktion 1867. På en auktion 1898 solgtes endvidere en blyantstegning af Orsola, udført af J.L.Lund.

Over Thorvaldsens Museums ny erhvervelse lå et beskyttende papstykke, hvis utydelige påskrift ikke svarer til håndskriften bag på billedet. »Portrættet [?] af Thorvaldsens gamle Tjenestepige Ursula (Orsola) malet af Prof. Møller – 1815. Thorvaldsen opholdt sig paa Badeanstalten (Monte Negro –?)« Disse oplysninger er noget forvirrende. Angående dateringen er der måske tale om en fejlskrift for 1805, da Thorvaldsen som omtalt var i Livorno og på Montenero. 1815 lader han til at have opholdt sig i Rom. »Prof. Møller« kan ikke identificeres. Maleren I. P. Møller var

Bertel Thorvaldsen: Barnehoved. 1838. Ubrændt ler.
Thorvaldsens Museum.

aldrig i Rom. Thorvaldsens ven maleren Adam Müller blev aldrig professor og boede ikke i Rom før 1839-42, hvor gamle Ursula næppe var i live mere. Professor I. P. Møller kan dog tænkes at have kopieret J. L. Lunds portræt i Aalborg eller et tilsvarende billede.

Thorvaldsen: Tiden belønner Dyd.

Akvarel. 13,8 × 14,4 cm. Betegnet: »S:A:K:D: 8 Oct: 1796« og »Tiden belønner Dyd«. Testamentarisk gave fra redaktør Vibeke Poulsen februar 1965. Gengivet s. 16. Nærmere omtalt s. 16-28.

Thorvaldsen: Syv tegninger.

Skitsebogsblade fra Thorvaldsens ungdom med tegninger efter antik skulptur og landskaber. Det største 12,9 × 19,0 cm. Bly, pen og laving på papir. 6 af dem på karton betegnet: »Tegnet af Conferentsraad Thorvaldsen. C. Wilckens Kustode.« Erhvervet fra privateje april 1965.

Antik gemme med hest og kriger, indfattet i moderne guldring.

Gave fra Mrs. Frances E. Thiele, Berkeley, Californien, september 1966. Stammer ifølge familietraditionen fra Thorvaldsens samling.

Thorvaldsen (?): Leda med svanen og Amor.

Pen og lavering på papir. 10,0 × 15,0 cm. Erhvervet fra dødsbo september 1966. Den liggende Leda med svanen og en lille stående Amorfigur er tegnet efter et antikt marmorrelief i værelse LXII i Villa Borghese i Rom. Tegningen har tilhørt generalkonsul V. Glückstadts samling, hvor den betragtedes som et arbejde af Thorvaldsen. Villa Borgheses antikker er i flere tilfælde blevet studeret i tegninger af Thorvaldsen, men det er tvivlsomt, om han har udført Leda-tegningen med den ret hårde stregføring og tunge, usmidige lavering. Kunstneren er sandsynligvis en af Thorvaldsens samtidige.

Thorvaldsen: Fem stående figurer i antik romersk dragt, kopi efter antikt relief.

Bly på papir. 12,3 × 12,8 cm. På bagsiden en gruppe med fem stående figurer, afskåret fornedet, sandsynligvis kopieret efter et 16. århundredes maleri. Opklæbet på papir betegnet: »tegnet af Conferentsraad Thorvaldsen C. Wilckens Kustode«. Erhvervet på auktion februar 1967.

Fem stykker Thorvaldseniana.

Marmormedaljon med portræt af Thorvaldsen, diam. 26,5 cm. Pibe af hjortetak med metalbeslag. Skrivetøj i porcelæn. Berlok med spilleværk, forgyldt kobberblik. Proptrækker. Gave fra Georges Kliim, Fontainebleau, juni 1967. De fem stykker, som stammer fra giverens fader, Rasmus Kliim, er formodentlig købt på auktionen over A. T. Wilckens' bo 11. december 1880. A. T. Wilckens var søn af Thorvaldsens kammertjener og museets første kustode, C. F. Wilckens.

Gravstele over murermester Gottlieb Nicolai Sibbern med relief efter Thorvaldsens medaljon, Bygningskunstens genius.

Sandsten og marmor. H 124. cm. Gave fra fru Sidsel Katrine Henning, december 1968. Murermester G. N. Sibbern (1782-1850) var medlem af bygningskommissionen for Thorvaldsens Museums opførelse. Hans kritik af konstruktionen i M. G. Bindesbølls museumsprojekt blev udgivet under titlen »Angaaende det Thorvaldsenske Museums Opførelse« 1841.

Bertel Thorvaldsen: Kompositionsskitse. Bly. Thorvaldsens Museum.

Hans gravstele på Holmens Kirkegård købtes af billedhuggeren Gerhard Henning, der ønskede at skænke den til Thorvaldsens Museum.

Tre portrættegninger.

Niels Simonsen: C. F. Hansen, bly på papir, $5,5 \times 4,7$ cm. Ernst Meyer: Selvportræt, bly på papir, $13,1 \times 7,7$ cm. August Krafft: Selvportræt, sort og hvidt kridt på papir, $12,0 \times 10,9$ cm. Gave fra billedhuggeren Johan Galster april 1969.

Thorvaldsen: Kompositionsskitse med tre figurer.

Bly på papir. $9,9 \times 10,1$ cm. Betegnet på bagsiden: »Original Tegning af Thorvaldsen selv«. Erhvervet på auktion maj 1969. Gengivet ovenfor. Tegningens proveniens kan kun føres tilbage til auktionen efter billedhuggeren Einar Utzon-Frank i 1955, men tegnemåden, som svarer til de talrige lette blyantsskitser, der findes i Thorvaldsens Museum, bekræfter

bagsidens oplysning. Kompositionen kan ikke henføres til noget bestemt arbejde af Thorvaldsen.

Otte ovale gipsaftryk efter gemmer eller paster med gengivelse af Thorvaldsens værker.

Tre af dem betegnet: »Thorvaldsen Inv« og »Settari F«. Gave fra frøken Birgit Rietz, Bern, juli 1969.

Emma Salling